

Kwestjonarium

197
 3323
 2051
 3323

b. jencu internowanego - Wigima Tagornika restawca w N.K.H.D.

1. Staw osobiste. Lucejan Piilecki kapt. 1906. pracownik P.K.P. żonaty troje dzieci.
2. Data i okoliczności aresztowania. Dnia 21/IV 40. o godz. 20-y zostali wzięci do N.K.H.D. gdzie kazano mi oddać karabiny, które miały być umiark. wydane z P.K.H., komisjono im było ze byłim komendantem inż. Streluskiego, następnie w ochronie na P.K.P. Brańno mnie po dwa a nawet i trzy razy dziennie, na zeznania, w między czasie przeprowadzono rewijski w domu, a gdy żadnych skutków nie okazali, po trzech dniach zostali zwolnieni. Niecierpliw się sługę wolności dnia 25/IV 40. o godz. 13-taj przyjeżdża N.K.H. Dista i kazał mi ażeby się zgłosić do N.K.H.D., gdzie ma mi coś dopowiedzenia. Stałim wtedy żona spytała się z niego może pójde, i nie wruci jak to było z innymi, on odpowiedział (no chto wy grajdanka malenikajda siejoraś przyjedat damoj) no stalo się tak jak było powierzawo, już więcej do domu nie powracili.
3. Nazwa obozu, miejsce przebiegających obrotów. Molotowsk Archangelska Oblast
4. Opis obozu miejsca życia, budynki warunki mięskwania hygiena.
 Teren nad białym morem bagna, mozarary, kwatery w barakach, prawie że nie ogrzewanych, w jedzeniu barażu mieszczącis po 400 ludzi i więcej, poscieli żadnej nie było spaliszmy na gętych narach, pod głowę kładło się morem quonswe łapie (crunie) onuce kładło się pod bok ożeby przez noc mogły trochę wyschnąć, no i ażeby samsiad nie skradł, bradziere były strasnie duze, nary były palowe
5. Skład jencow wzrostu restawow poziom moralny warostkowe kategorija przestępstw wrazem stomenci.
 Na ungustru było 7500 ludzi różnych narodowości i rozmaitych kategorij przestępstw jak polityczni, spekulancki, przysie, granicy, za spuznienie do pracy, za opilstwo i awantury

6. Życie w obozie miszelnie przebieg pracującego dnia warunki pracy, normy wynagrodzenia wyżywienia ubrania życia kolimskie i kulturalne. O godz. 4-taj po Moskowskiej stronie pobudka /podjóm/ o 4⁴⁵ do 5³⁰ sziadanie 5⁴⁵ zburka do pracy /rozwod/ od 5⁴⁵ do 6³⁰ sprawdzenie i przepuszczenie przez bramę brygad do pracy; i odmarsz, od godz. 7⁰⁰ rozpoczęcie pracy, do 12-ty godz. przerwy obiadowej 13 do pracy do 18-ty zburka brygad i odmarsz na nocleg i odmarsz do /zomy/ na kwatery 20-ta kolacja 21-a /osboj/. Pracy odbywały się przy budowie doków innych wojskowych fabryk domów mieszkalnych budowa fundamentów fabrycznych kopanie ziemi i wożenie tańcami od kubometra, kopanie torfu po kolana wodzie przy 40 stopni mrozu, w dekurawych gumowych butach wyładunku cegieł, kamieni i innych materiałów z wagonów kolejowych i ze statków na morzu, i praca w tartakach, Normy były bardzo duże których nie pamiętam, w każdym razie 100 proc. wyrobic nie zawrze było można, Kto miał zdrowie lepsze to mógł zarobic od 4-ech do 8-i rubli na dekadzie t. j 10 dni. Żyzywienie od wyrobicy, do 50 proc 300 gr. chleba i dwa razy dziennie owsianca zupa bez żadnych tłuszczów to jest t. zwany karany talon. od 60 proc. do 75-oi 500 gr. i dwa razy dziennie zupa od 75 proc. do 100 700 gr. chleba i zupa na sziadanie o na wiczeru zupa 1/2 litra i kasza 101 proc. do 125 900 gram chleba trzy razy dziennie zupa i wiczeru kasza od 136 proc. i wyżej /Stachanowicz/ 900 gr. chleba trzy razy zupa z olejem i kasza na wiczer molutka bulwersa, no i ma prawo Kupna za piengę 300 gr. chleba co dziennie 150 proc. i wyżej obiady z miszeln 900 gr. chleba bulwersa wigna /teerowey/ ubrania ter po wyrobieniu procentów.

7. Stosunek N.R.W.D. do Polaków sposób badania fortury, kary, propaganda komunistyczna inf. o Polsce. Stosunek N.R.W.D. jak też sposób badania jest strasny jak bicie klucie igłami, przeciskanie paleń okrywianym zamknięcie do pewnie nalang do 5 i więcej cent. wody propaganda komunistyczna, na karcie krotku i w karcie miejscu, O Polsce mowa stale była że Polska wykreślona z mapy.
8. Pomoc lekarska szpital śmiertelność, opieka lekarska była bardzo zła prawie że nie było, były wypadki że chorego prowadzili pod rękę do pracy, ale zwolnienia umie nie dali lekarze mieli wyznaczoną tę normę do zwolnienia chorých, niemiał prawa więcej zwolnić jak 2 1/2 proc ogólnego stanu.
9. Try i jaka była łagrowie z krajem i rokowaniem Można nazwać że łagrowie trudno było było też po wyrobieniu procentów, a jeżeli kto był słaby i nie mógł pracować to taki naczelnik pozwolił sobie ukarać takiego, ten że zabroni na miesiąc trzech miesięcy pisać do domu lub gdzie indziej no i jeżeli takemu przyjdzie list to go nie da aż się skłery kara. Taki list wysłany z łagrow do Polski miał jedenosie dni a z Polski miał od dwóch do trzech miesięcy.
10. Dnia 30 sierpnia 1941 roku zostaliśmy zwolniony. Podczas zwolnienia pytano nas gdzie kto chce jechać karden się dopytywał, gdzie jest Polski Plak żeby można było wrócić do Armii Polskiej omówiono nam żeby wrócić do Organizacji Armii, a Polskiej jure nomen, wtedy karden przesłał kto gdzie chciał ja powrócić żeby mnie wysłać do Taszkentu

byliem pewen ie po tej drodze będz mogli spotnac
Polski Oddzial acyby moına bylo wstąpić do
wojaka 25 września zameldowalim się w Polskim Stabie
w Pusulisku skąd zostalim skierowany do
Dockas gdzie wstapilim do 19 p.p.

Kapt. Bielski Lujani